

Nagyböjt 5. vasárnapja

Zsid 5,7-9

„Istenfélelme miatt meghallgatásra talált”

⁷Földi életében (Jézus) hangosan kiáltozva, könnyek között imádkozott, s könyörgött ahhoz, aki meg tudta menteni a haláltól, és hódolatáért meghallgatásra talált. ⁸Annak ellenére, hogy ő volt a Fiú, a szenvedésből engedelmességet tanult. ⁹Műve befejeztével pedig örök üdvösséget szerzett azoknak, akik engedelmeskednek neki.

A Zsidóknak írt levél szerzője ismeretlen, a II. században az alexandriai közösségben Pálnak tulajdonították, és bár Római Kelemen is Pált tartotta szerzőnek, Órigenész megszorításokkal fogadta el a páli szerzőséget. A legkorábbi kritikus nézet Tertullianustól származik, szerinte Barnabás írta a levelet, de Nyugaton még az V. században is Pálnak tulajdonították. 1516-ban Erasmus komoly kétségeket támasztott a szerzőségével kapcsolatban, annak ellenére, hogy a Zsidóknak írt levelet kánoninak tartották. Nézetét mára elfogadta szinte minden kutató. A levél címzettjei azok a zsidókeresztények, akik elszakadtak a zsidóságtól, de nem voltak meggyőződve Jézus istenségéről és messiásságáról. Esetleg a zsidó papokból kereszténnyé vált csoportoknak írták (ApCsel 6,7), akik közül néhányan akár esszénusok is lehettek. Mindenesetre a Jeruzsálemi Templom lerombolása után a zsidó papságon kiábrándulás vett erőt, és ebbe az időszakba jól beleillik a levél, amely leginkább zsinagógaprédikációhoz hasonlít. Annyit tudunk, hogy Római Kelemen már használja a levél 10. fejezetének 32-től 34-ig terjedő sorait. Néhányan a Néró-féle (Kr. u. 64) keresztényüldözésére vonatkoztatják. Ezért keletkezését Kr. u. 85-re teszik. Egyesek arra gondolnak, hogy az „itáliai testvérek” kifejezés (13,24) arra utal, hogy Rómában íródott.

A levél tehát speciális olvasóközönséget tételez fel olyan embe-
reket, akik vagy papok, vagy a papok szemléletmódját követik. A zsidó papságról általában az újszövetségi iratokban sok negatívum látott napvilágot, főleg Jézus pere kapcsán. Ennek ellenére nem árt tudatosítani, hogy a jeruzsálemi papság a zsidó nemzetet megtestesítő szimbolikus testület volt. A Jeruzsálemi Templom mint az egész nemzet kultuszhelye, szentélye kiemelt fontosságú volt a nemzeti identitás szempontjából. Nemcsak a nemzeti zárandoklatokat szervezte a zsidó ünnepek kapcsán, és ezzel ápolta a nemzet egységét, hanem jelentős

kulturális tevékenységet folytatott: a szent iratokat gyűjtötte, másolta, az izraeli történelmet vallásos szemlélet alapján rögzítette. A papság vezette a vallási bíróságot, és irányította a zsinagógahálózaton keresztül a diaszpórában élő zsidóságot is. A papi testület jelentős vagy kevésbé jelentős tagjai közül mindegyik azt érezhette, hogy összekötő kapocs Isten és a választott népe között. Mindez sajátos én-tudattal ajándékozta meg a papsághoz tartozókat. A főpap pedig mint nemzetvezető egyszerre hivatott a politikai közösség túlélését biztosítani és a vallási közösség összetartozását erősíteni, és vallási tisztaságát. Ezt a kettős funkciót igyekeztek is ellátni a jeruzsálemi papok. A negatív információ a főpapságról és a nemzetvezetői szerepbe sodródott politizáló papság néhány képviselőjéről terjedt el. A papokat azonban általában mélységes vallásosság jellemezte. Igyekeztek megfelelni a feladatuknak, és szinte mágikus félelemmel ragaszkodtak a pontos rituális szokások megtartásához. Ettől remélték a nemzet egységének és az Istennel kötött szövetségnek a megtartását. A papságot kritizáló „mozgalmak” tagjai, az esszénusok és a farizeusok a papok módszereit és szemléletmódját kritizálták elsősorban. Jézus „templomkritikája” is a helytelen, lélektelen rituális vallási automatizmusok ellen szólt.

A Zsidóknak írt levél szerzője más módszert választ a zsidó papi gondolkodású személyek meggyőzésére, mint a hibáinak kritizálását. Egy kritikán felül álló ószövetségi papnak a képét Melkizedekhez hasonlítja. Arra hívja fel a papi személyek figyelmét, hogy csak bűntelen személy járhat közbe a népért, akinek istenfélmét semmiféle emberi megalkuvás nem fertőzi meg. Vagyis megőrzi a papok közvetítői szerepét, amely önazonosságuknak igen fontos eleme volt, de ennek egyéni tökéletesítésére hívja fel a figyelmet. A papok ugyanis nagyon jól tudták és tapasztalták, hogy miként törik meg az Istenkapcsolat az egyén és a nép között, és üresedik ki a vallásosság. Csak önmagukra keveset reflektáltak, vagy ha igen, mindig találtak valamilyen indokkal igazolást. A zsidókhöz intézett levélből világossá válik, hogy Jézus papságának tökéletessége még Melkizedekét is felülmúlta, ezért ő mindenkinél hatékonyabban imádkozhat a népért és a követőikért. Ők ugyan bűnös emberek, de Jézus mégis azon munkálkodik, hogy helyreállítsa a bűn által megromlott kapcsolatot köztük és az Isten között. Ez a személyes vallásosság elmélyítésével lehetséges. A bibliai felhívás egyaránt vonatkozik az ószövetségi és az újszövetségi papokra, de fontos figyelmeztetés minden keresztény istenfélmének elmélyítésére.